Oświadczenie złożone
przez senator Ewę Monikę Kaliszuk
na 62. posiedzeniu Senatu
w dniu 8 lipca 2026 r.

Oświadczenie skierowane do minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszki Dziemianowicz-Bąk

Szanowna Pani Ministro!

Do mojego biura senatorskiego wpłynęły informacje dotyczące poważnych problemów związanych z realizacją zadań finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przez jednostki samorządu terytorialnego. Problem dotyczy uchwał rad powiatów oraz miast na prawach powiatu określających podział środków PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

Z przekazanych mi informacji wynika, że w województwie warmińsko-mazurskim na podstawie wytycznej wojewody przyjęto praktykę uznawania tego rodzaju uchwał za akty prawa miejscowego wymagające publikacji w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Podstawą takiego stanowiska miał być wyrok wojewódzkiego sądu administracyjnego wydany w indywidualnej sprawie dotyczącej jednej z uchwał.

Jednocześnie wskazuje się, że w pozostałych województwach podobna praktyka nie jest stosowana albo nie jest stosowana w sposób jednolity. W konsekwencji mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego mogą znajdować się w odmiennej sytuacji niż osoby z niepełnosprawnościami zamieszkujące inne regiony kraju. Procedura publikacji uchwał oraz oczekiwania na ich wejście w życie wydłuża bowiem proces uruchamiania środków przeznaczonych na rehabilitację społeczną i zawodową: zakup sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych, podejmowanie działalności gospodarczej, likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się oraz inne formy wsparcia. Szczególne wątpliwości budzi fakt, że wyrok sądu administracyjnego, na który powołuje się organ nadzoru, nie dotyczył zasadności podziału środków ani kompetencji organów samorządu do ich rozdysponowania. Z informacji przekazywanych przez zainteresowane podmioty wynika, że sąd nie ingerował w merytoryczne rozstrzygnięcia dotyczące podziału środków PFRON, zakwestionował wyłącznie sposób określenia terminu wejścia uchwały w życie. W praktyce prowadzi to do sytuacji, w której osoby z niepełnosprawnościami oczekujące na pomoc finansowaną ze środków publicznych mogą ponosić konsekwencje rozbieżności interpretacyjnych występujących pomiędzy organami administracji publicznej.

Dodatkowo zwraca się uwagę na to, że środki PFRON są niejednokrotnie zwiększane w trakcie roku budżetowego. Konieczność przeprowadzenia każdorazowo pełnej procedury publikacyjnej powoduje skrócenie czasu przeznaczonego na przeprowadzenie naborów, podpisanie umów, realizację przedsięwzięć oraz rozliczenie środków. Może to prowadzić do ograniczenia liczby zrealizowanych zadań, a nawet do niewykorzystania części środków przeznaczonych na wsparcie osób z niepełnosprawnościami.

W związku z powyższym proszę o odpowiedzi na następujące pytania.

1. Czy Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ma wiedzę na temat praktyki stosowanej przez poszczególne województwa w zakresie publikowania uchwał określających podział środków PFRON?

2. Czy ministerstwo dysponuje analizą wskazującą, w których województwach uchwały takie są publikowane jako akty prawa miejscowego, a w których nie są traktowane jako akty podlegające publikacji?

3. Czy ministerstwo podziela stanowisko, że uchwały określające podział środków PFRON stanowią akty prawa miejscowego, czy też uważa, że są to akty wykonawcze związane z realizacją ustawowo określonych zadań samorządu?

4. Czy ministerstwo dostrzega ryzyko nierównego dostępu osób z niepełnosprawnościami do wsparcia finansowanego ze środków PFRON w sytuacji stosowania odmiennych praktyk przez organy administracji publicznej w poszczególnych województwach?

5. Czy ministerstwo analizowało skutki społeczne i finansowe opóźnień w uruchamianiu środków PFRON wynikających z konieczności publikacji uchwał oraz oczekiwania na ich wejście w życie?

6. Czy w ocenie ministerstwa istnieją podstawy do stosowania art. 5 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych wobec uchwał dotyczących podziału środków PFRON, jeśli weźmie się pod uwagę ważny interes publiczny polegający na zapewnieniu niezwłocznej pomocy osobom z niepełnosprawnościami?

7. Czy ministerstwo zamierza podjąć działania mające na celu ujednolicenie praktyki stosowanej przez organy administracji publicznej oraz wyeliminowanie sytuacji, w której sposób uruchamiania środków PFRON zależy od interpretacji przyjętej w danym województwie?

Jeśli pani ministra i kierowany przez panią resort nie posiadają informacji, o których mowa w powyższych pytaniach, dotyczących stosowanych interpretacji prawa lub praktyk przez organy nadzoru, czyli wojewodów, w zakresie uchwał dotyczących podziału środków PFRON, uprzejmie proszę o zebranie takich informacji i podjęcie działań zmierzających do uregulowania tych kwestii tak, aby niepełnosprawni obywatele nie ponosili negatywnych skutków rozbieżności interpretacyjnych wynikających z niejasności w przepisach.

Ewa Monika Kaliszuk
senator RP